

Tolkning i Isländsk TV på väg att försvinna?

12 september 2023

Foto: Adobe Stock

Teckenspråkstolkningen på den isländska public service TV kanalen RUV riskeras att avslutas den 31 december 2023. Det meddelar det isländska dövförbundet via sina sociala medier.

Den isländska kanalen RUV motsvarar Sveriges Television, SVT. RUV har i två år erbjudit teckenspråkstolkning i TV för landets teckenspråkiga medborgare. Under dessa två år har det fungerat bra men det har funnits aspekter inom det kvalitativa området.

På Island finns ett kommunikationscenter för döva och hörselskadade, SHH, som erbjuder bland annat tolktjänst. SHH har en prioriteringsordning i tolktjänsten där tolkning i hälso- och sjukvård, utbildning samt på TV prioriteras. Därför ska tolkning erbjudas på RUV. SHH har dock haft svårigheter att erbjuda tolkning då regeringen inte gett ett ökat bidrag till dem för att anställa fler tolkar som kan täcka upp det ökade behovet av tolkning på RUV.

Det Isländska dövförbundets ordförande Heiddis Dögg Eirisdottir berättar för Teckenrapport att de igår, måndag haft ett möte med SHH och RUV om situationen. Att de, genom att inte förlänga sitt avtal om teckenspråkstolkning i TV, riskerar att utelämnas döva från samhällsinformationen. Mötet resulterade i att organisationerna avslutar sitt avtal men avser att fortsätta tolkningen i ett annat format. Hur detta format ska se ut för RUV och SHH just nu dialog om då ett nära samarbete mellan dem nu inletts.

Heiddis är hoppfull om att en bra lösning ska hittas. Hon tror det kan innebära att det blir bättre tolkning i TV när nu förbundet kan bevaka kvaliteten. Dock menar hon att det fortfarande är oklart vem som ska kvalitetsgranska tolkarna. Ett önskemål från förbundet är att tolken ska ha minst fem års erfarenhet och ha ett gott teckenförråd. Dessutom ska tolken kunna arbeta under press, särskilt när det är direktsända nyheter.

Förbundet arbetar vidare med frågan tillsammans med SHH och RUV för de

isländska döva medborgarnas rättigheter.

Mona Riis

nyhet@teckenbro.com

Upptäckt kanske kan rädda äldres hörsel

12 september 2023

Foto: Adobe Stock

Forskning har konstaterat att bristen på kolesterol i hårcellerna kan vara en viktig faktor bakom åldersbetingad hörselnedsättning.

Forskare vid University of Buenos Aires-CONICET har genomfört studier på möss. Studien visade att tillförsel av fytosteroler, ämnen som liknar kolesterol och finns i växter, tillsammans med stimulering av enzymet CYP46A1, kunde förbättra hörselåterställning hos unga möss.

Forskarna upptäckte att äldre möss hade lägre nivåer av kolesterol i sina inneröron jämfört med yngre möss. Detta tyder på att en minskning av kolesterolnivåer i hårcellerna kan vara kopplad till åldersbetingad hörselnedsättning.

Eftersom kolesterol inte kan passera blod-hjärnbarriären, använde forskarna fytosteroler som ett alternativ. Fytosteroler är kemikalier som finns i växter och har liknande egenskaper som kolesterol. De kan hjälpa till att hålla cellmembranen smidiga och har potential att kompensera för bristen på kolesterol i hårcellerna.

I sina experiment använde forskarna unga möss och överaktiverade enzymet CYP46A1 med hjälp av ett speciellt läkemedel. Forskarna gav också mössen fytosteroler för att ersätta det saknade kolesterolet. Resultaten visade en förbättring av hårcellernas funktion och en omvändning av hörselnedsättning hos mössen.

Även om resultaten är lovande, påpekar forskarna att mer forskning behövs innan man kan dra definitiva slutsatser. Framtida studier behöver upprepas på äldre möss och eventuellt på människor för att fastställa om behandling med fytosteroler faktiskt kan förebygga eller behandla åldersbetingad hörselnedsättning hos människor.

Det är viktigt att komma ihåg att även om studien är spännande, är det ett tidigt skede av forskning och mer arbete måste göras innan dessa resultat kan översättas till klinisk behandling för människor.

Jade Osbeck

nyhet@teckenbro.com

EU-intyg för personer med funktionsnedsättning

12 september 2023

Foto: Adobe Stock

Den 6 september lade Europeiska kommissionen fram ett lagstiftningsförslag om ett EU-intyg för personer med funktionsnedsättning. Förslaget innebär att kommissionen inför ett standardiserat intyg som ska gälla i hela EU.

EU kommissionen har genomfört en utvärderingsstudie av pilotprojektet för ett EU-intyg, European Disability Card (EDC). Utvärderingen visar ett positivt resultat. Detta har lett till att EDC kommer att ingå i strategin för rättigheter för personer med funktionsnedsättning 2021-2030. EU har tagit ett viktigt steg mot att göra det enklare för personer med funktionsnedsättning att resa och bo i EU-länder genom att föreslå en lagstiftning för dessa individer. Förslaget säkerställer att personer med funktionsnedsättning får samma förmåner och särskilda villkor som de borde ha rätt till när de besöker andra EU-länder som t.ex. gratis inträde, personlig assistans och reducerade avgifter. Dessutom tillgång till olika offentliga och privata

tjänster, såsom transporter, museer, kulturella evenemang, nöjesparker och sportanläggningar.

Förslaget välkomnas varmt av organisationer som kämpar för funktionshindrades rättigheter. De är glada över att kortet nu kommer att omfatta EU-medborgare som besöker andra länder och ger dem samma förmåner som de lokala invånarna. Men det finns även en viss oro. Förslaget är ett direktiv och inte en förordning, vilket kan göra det svårare att se till att alla länder följer det på samma sätt. Dessutom räcker förslaget inte hela vägen för att säkerställa lika rättigheter för personer med funktionsnedsättningar inom EU. Viktiga krav, som att få samma förmåner om du studerar eller arbetar utomlands och att få tillgång till stöd vid flytt för arbete, har inte tagits upp.

I förslaget påpekas också att det behövs konkreta åtgärder för att göra transporter, byggnader och digital teknik mer tillgängliga för personer med funktionsnedsättningar. Sammantaget är EDC ett bra steg, men det behöver förstärkas för att säkerställa att personer med funktionsnedsättningar får samma rättigheter inom EU som alla andra.

Europeiska kommissionen har åtagit sig att lägga fram ett förslag för att införa EDC före utgången av 2023. Den slutgiltiga versionen av kortet kommer att variera beroende av EU:s politik och rättsliga processer. Om det kommer att vara ett politiskt åtagande eller en rättslig skyldighet är ännu inte klart. Kommissionen har inlett ett offentligt samråd för att få synpunkter och återkoppling från det civila samhället, organisationer för personer med funktionsnedsättning och andra berörda parter. Dessa åsikter kommer att hjälpa kommissionen att utforma EDC-förslaget inklusive dess slutliga format.

Om förslaget antas kommer de behöriga nationella myndigheterna att utfärda EU-intyget och kompletterar det befintliga nationella intyget. EDC kommer att vara frivilligt att ansöka om för varje individ som är berättigad till kortet.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

SM i discgolf för döva

12 september 2023

Foto: Adobe stock

Uppsala idrottsförening, IK Adils var värd för årets svenska mästerskap i discgolf för döva, som ägde rum under helgen den 9-10 september. Under tävlingen utmanades spelarna av de tuffa banorna och de många myggen. Deltagarna fick kämpa med att hålla fokus trots de ihärdiga insekterna.

Totalt var det 32 anmälda som tävlade under helgen. Under lördagen spelades två rundor. Tävlingen var jämn där flera deltagare hade samma antal kast. Inför söndagens finalrunda bestod finalgruppen av Victor Jannerlid-Söderberg, Lukas Frisälv-Jurka, Viggo Hellöre och Martin Johansson. I master-gruppen blev det jämnt mellan Andreas Nyberg och Sergejs Vorobjovs.

Finalen i söndags var lika spännande som förväntat, och det blev en hård kamp om SM-titeln. Victor tog hem segern med ett resultat på +8. Lukas tog andraplatsen med +12 och Martin kom på tredje plats med +17. Sergejs vann i master-gruppen med +24, Andreas kom tvåa med +25, trea kom Pär Wiklund med +38.

På damsidan blev det ingen tävling på grund av för få anmälda.

Jade Osbeck

nyhet@teckenbro.com

Gammalt kollektivboende för döva i Chernihiv

12 september 2023

Foto: UTOH

I staden Chernihiv i Ukraina, finns ett utbildnings- och produktionsföretag som heter Chernihiv Educational and Production Enterprise of UTOH (Dövförbundet i Ukraina). Organisationen fokuserar på utbildning och yrkesutbildning för personer med hörselnedsättning och är specialiserad på klädproduktion. Deras mål är inte bara att erbjuda högkvalitativ utbildning utan också att möjliggöra för sina studenter att skaffa praktiska färdigheter och anställning inom klädindustrin.

Den främsta utmaningen som detta företag står inför är den föråldrade sovsalsbyggnaden. Byggt 1959 har denna tvåvåningsbyggnad som ligger i den centrala delen av Chernihiv inte genomgått några större renoveringar sedan den byggdes. Vatten-, avlopps- och elektriska system är föråldrade och orsakar ofta elförsörjningsproblem. Byggnadens skick försämras ytterligare i och med problem med taket, strukturen samt bristen på ett brandlarmsystem.

En möjlighet att ändra på denna situation kom 2021 när UTOH Central Kommitté fick ett förslag från en investerare att ersätta den gamla sovsalen med en ny byggnad. Planerna lades dock på is på grund av spänningar och militär aggression från Ryssland.

Nyligen har arbetet återupptagits. För att kolla hur de anställda skulle reagera på den potentiella förändringen genomförde representanter från organisationen ett arbetsbesök i Chernihiv. Under mötet uttryckte de anställda sin önskan om att den nya sovsalsbyggnaden skulle vara modern och anpassad till deras behov. Den bör också erbjuda enkelrumslägenheter med privata kök, duschar och toaletter, vilket skulle förbättra boendeförhållandena för studenterna.

Sammanfattningsvis är detta ett intressant projekt som skulle kunna bidra avsevärt till bättre utbildnings- och sysselsättningsmöjligheter för personer med hörselnedsättning i Chernihiv.

Kludia Jusková (Slovakien)

Översatt av Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

En döv bland nämndemännen i Örebro tingsrätt

12 september 2023

Örebro tingsrätt har nu beslutat vilka 82 personer som får förtroendeuppdraget nämndeman. En av de 82 personerna är döv, Isabel Engwall. Hon har tidigare varit nämndeman i Södertörns tingsrätt. Vi träffar Isabel och frågar lite om hennes uppdrag.

Isabel berättar varför just hon blev vald som en av nämndemännen. Det kan bero på bland annat att Örebro är Europas teckenspråkshuvudstad och därför kan det vara bra att ha en nämndeman som är döv. Hon förtydligar även att nämndemännen består av "vanliga" personer med andra yrken än t. ex en jurist – detta för att spegla demokratin i samhället. Nämndemännen har en stor roll i sitt uppdrag som kan bestå av att kunna påverka vilken typ av straffnivå som ska ges och även ha diskussioner samt reflektioner med ordföranden. Dock tar nämndemännen aldrig det slutgiltiga beslutet.

Det finns en nämndeman till som är döv, i Göta hovrätt, så Isabel tycker att det är roligt att de nu är två döva bland alla nämndemännen i Sverige.

Isabel har tidigare varit orolig över att kandidera sig med tanke på brist på auktoriserade teckenspråkstolk med speciell kompetens som rättstolk. När hon jobbade i Stockholm så fanns det bara två teckenspråkstolkar med rätt kompetens i hela Sverige men idag finns det 5 st. Då räknade hon med att det skulle finnas rätta tolkar i Örebro och vågade då kandidera sig. Rättssäkerheten är viktigt.

JÄV-situationer kan dock förekomma i rätten och som döv blir man ännu mer

sårbar eftersom döv världen är så liten att man "känner" alla. Om det uppstår en risk för JÄV-situation får man helt enkelt avstå.

Skillnaden mellan Isabel som nämndeman och döva medborgare som närvarar vid rätten är att de döva medborgare kan önska specifika tolkar medan Isabel, som är en tjänstgörande nämndeman, blir mer begränsad i sitt val av tolk och måste ha de med rättstolk kompetensen. När hon jobbade i Södertörns tingsrätt så har hon haft två tolkar som fungerat bra för henne. Det finns två olika typer av schema, fast och rörligt. Hon har alltid haft tolkar till sina fasta tillfällen men inte till de rörliga eftersom det inte var lätt att se till att tolkarna var lediga just då hon behövde dom.

Isabel hoppas att det rörliga schemat blir bättre för henne nu här i Örebro även om det fortfarande krävs planering.

Isabel börjar sitt nämndemansuppdrag från och med januari 2024 fram till 2027.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

Almedalsveckan är inte tillgänglig för alla

12 september 2023

Foto: Pixabay

Under Almedalsveckan 2023 var det dålig hörseltillgänglighet i Almedalen. Hörselskadades Riksförbund (HRF) kritiserar den bristande tillgången på teleslingor och skrivtolkning vid de seminarier som arrangerades.

Idag finns det 1,5 miljoner hörselskadade personer i Sverige. Enligt Hörselskadades Riksförbunds (HRF) fanns det för fyra år sedan teleslinga i över hälften av alla seminarier, debatter, tal och utfrågningar under Almedalsveckan som arrangeras i

Visby varje sommar. Detta var ett resultat av påverkansarbetet som HRF och Unga Hörselskadade drev i många år.

De sista fyra åren har tillgängligheten minskat rejält, särskilt efter pandemin. Almedalen 2023 blev en besvikelse för HRF. Cirka 36 procent av arrangemangen hade teleslinga och bara 7 procent av de webbsända arrangemangen textades. Det är under all kritik anser förbundet och efterlyser striktare tillgänglighetskrav.

HRF skriver på sin hemsida att förbundsordförande Mattias Lundekvam anser att det är bedrövt. I en debattartikel förra sommaren på nyhetssajten News55 uppmanar HRF Region Gotland att "Det är dags att utropa Almedalsveckan till en tillgänglig mötesplats - och våga ställa krav på arrangörerna". Men tillgänglighetskraven lyste med sin frånvaro även denna somras. Med denna bakgrund anser HRF att Almedalen inte är "en mötesplats för alla" som det beskrivits.

En positiv aspekt är dock skrivtolkningen av alla partiledartal som finns att se direkt i mobilen. Denna tjänst startades år 2022 och i år har den utvecklats ytterligare så att användaren kan stå var som helst, titta i mobilen och ta del av talet i realtid.

Tine Hedin

nyhet@teckenbro.com

Smarta glasögon för döva

12 september 2023

Foto: AI

Det indonesiska företaget Tulibot har lanserat smarta glasögon som erbjuder realtidsöversättning av tal till text. Företaget vill bryta kommunikationsbarriärer för hörselskadade personer. I Indonesien finns det 2,5 miljoner hörselskadade personer.

Tulibots smarta glasögon kopplas ihop med en smartphone och omvandlar tal till

text som visas i glasögonens glas. Översättningen sker snabbt med en fördröjning på 10 millisekunder. Glasögonen kan också läsa av kroppsspråk och ansiktsuttryck under samtal. Tulibot har haft pilotprojekt med energiföretaget PT Pertamina som lett till att Tulibot fått positiv feedback från användare. Bland annat medverkade Bitung Caring Deaf Community som driver Cue Café i pilotprojektet. På Caféet har glasögonen möjliggjort anställning av baristor med hörselnedsättning.

Tulibot planerar nu att lansera glasögonen i flera länder och på sikt över hela världen.

Jade Osbeck

nyhet@teckenbro.com

Thor hemkommen från Finnkampen

12 september 2023

I helgen som var utspelades Finnkampen på Stockholms stadion. En landskamp där de bästa i varje friidrottsgren får chansen att mötas. I det svenska herrlaget deltog spjutkastaren Theodor Thor, som första döva deltagare någonsin.

Nyligen vid Friidrotts EM i Polen tog Theodor Europarekordet för döva i spjut, med ett kast på exakt 71 meter. Kastet innebär att Theodor rankas som tredje bästa svensk och därmed kvalificerades han till Finnkampen som gick bara veckan efter. Teckenrapport har bjudit in Theodor till studion för att lyssna till hans erfarenheter från Finnkampen.

Theodor berättar att han visste i Polen att ett kast runt 70 meter kunde räcka till en placering i Finnkampen, men att han inte var säker där just då när han kastade sitt 71-meterskast. Uttagningen blev klar först två dagar senare. Att bli uttagen med så kort varsel tillhör inte det vanliga. Det första Theodor fick göra var att förse Friidrottsförbundet med de uppgifter de behövde om honom, som klädstorlek,

ankomsttid och eventuella allergier, bland annat. Under dagarna som var kvar till Finnkampen fokuserade Theodor på träningen, på att vara i fysisk och mental form när det var dags.

Alla i landslaget blev ditkallade på fredagen och fick sedan åka hem på söndagen eller måndagen. Under fredagen hade de lagmöte, fick hämta ut sina nummerlappar och kläder samt lämna in redskapen, i Theodors fall spjuten för granskning. Därefter hade de chans att umgås.

Att vara en del av det svenska landslaget i ett sådant sammanhang ingav en känsla av att ha presterat och gjort något bra, berättar Theodor. En milstolpe var nådd. Han fick chansen att lära känna de andra i landslaget som de personer de är bakom det vi ser på teve.

Natten innan tävlingarna var Theodor övertaggad och hade svårt att sova, men sen när dagen var kommen och spjutkastarna ätit tillsammans och värmt upp så lugnade det sig.

Tävlingsresultatet under Finnkampen blev för Theodor 67,94 meter, vilket han inte är helnöjd med då han haft högre förväntningar. Han säger att han kanske om ett tag kommer att vara nöjd, men inte just nu så nära inpå. Situationen var för Theodor helt ny med så mycket publik i kombination med en mental trötthet efter EM. Något som grämer Theodor är hans första kast, som han tror var mycket längre men som underkändes på grund av ett minimalt övertramp.

Samtidigt som spjuttävlingarna pågick, pågick stavhoppningen för herrarna där världsstjärnan Armand Duplantis deltog. Theodor och de andra spjutkastarna fick se stavtävlingarna på väldigt nära håll, vilket Theodor tyckte var häftigt. Att se hur snabbt Armand sprang förbi och vara på samma plats samtidigt. Dock behöll Theodor lugnet och kunde fokusera på sin egen tävling.

Spjuttävlingarna var allra sist och totalresultaten för de svenska och finska herrarna var lika, vilket ledde till att spjuttävlingen var direkt avgörande för hela Finnkampen. Inför Jakob Samuelssons sista kast fick spjutkastarna veta genom tävlingsspeakern att om Jakob kastade bättre än en finländare skulle han avgöra allt. Theodor berättar att han försökte tagga upp Jakob och när han kastade långt såg alla direkt att det var ett avgörande kast. Känslan när stadion kokade beskriver Theodor som mäktig.

Härnäst är det en tre veckors viloperiod som väntar innan träningen för nästa tävlingssäsong som börjar ungefär i maj 2024.

Maria Norberg

nyhet@teckenbro.com

Kombinerad syn- och hörselnedsättning ökar risken för isolering

12 september 2023

Foto: Sarah Remgren

Fem forskare har gjort en studie om vuxna med svår syn- och hörselnedsättning. Studien publicerades i tidskriften PLOS ONE den 15 juni i år. Forskarna har genomfört 14 intervjuer och redovisar i studien två huvudteman: "Isolering" och "Förmåga att kontrollera vardagen". Studien tar upp att deltagarna använder olika strategier för att hantera sina funktionsnedsättningar och upplever stödet från det regionala dövblindteamet som positivt.

I studien lyfter författarna bland annat upp att en kombinerad syn- och hörselnedsättning ökar risken för isolering och minskad kontroll över livet. Därmed finns ett behov av mer förståelse i samhället för personer med denna typ av funktionsnedsättning, samt mer information och utbildning. Studien rekommenderar att personer med kombinerad syn- och hörselnedsättning bör få bättre tillgång till hälso- och sjukvården samt att ledsagarservicen bör utvärderas för att möta dessa personers behov. Idag finns en oro när ledsagningen begränsas i Sverige. Därför uppmanar forskarna i studien till en översyn av dessa regelverk.

Det bekräftas också i studien att ett dövblindteam har en avgörande roll då de erbjuder omfattande vård för personer med kombinerad syn- och

hörselnedsättning. Teamet jobbar nära patienterna, deras familjer och andra yrkesverksamma för att erbjuda olika tjänster inklusive teckenspråk, stresshantering, träningsprogram med mera. Vikten av att ha stöttande vänner och familj betonades också i studien. Vänner och familj har ofta en nyckelroll i att hjälpa till i de dagliga uppgifterna i livet och att minska isoleringen. Trots att det finns utmaningar för deltagarna i studien så visar sig många vara aktiva som medlemmar i föreningar, vilket visar deltagarnas motståndskraft och beslutsamhet.

I studien tas också upp att deltagarna ofta inte uppfattar sina funktionsnedsättningar som en kombinerad funktionsnedsättning. Anledningen är att varje funktionsnedsättning ofta utvecklas oberoende av den andra funktionsnedsättningen. Det är först när båda funktionsnedsättningarna utvecklats över tid som deltagarna känt en ökad isolering och ökade utmaningar i det dagliga livet.

Mona Riis

nyhet@teckenbro.com